

Ю. Р. Шелест

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІЖ ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСІВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В ЄС

Проаналізовано теоретичні підходи та досвід держав ЄС у розмежуванні повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. У процесі дослідження було проведено аналіз не тільки наукових джерел, а й національних законодавств держав-членів ЄС. Було проаналізовано та інтерпретовано статистичні дані. Головною метою статті є формування висновків, на базі досвіду держав-членів ЄС, у який спосіб повинен бути сформований ефективний правовий механізм розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади. Крім того для досягнення мети визначено негативні чинники, які можуть зменшити ефективність такого механізму, а також проведено комплекс суміжних дій. Цей комплекс дій охоплював аналіз теоретичної основи, на якій базується концепція розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування у державах ЄС; дослідження законодавства держав-членів ЄС; проведення порівняльного аналізу децентралізаційних процесів у державах ЄС, а також дослідження найефективніших управлінських практик, які застосовуються під час розмежування повноважень виконавчої влади та місцевого самоврядування в державах ЄС. Унаслідок проведених дій було визначено основи функціонування ефективно-го управлінсько-правового механізму з розподілу влади.

Ключові слова: місцеве самоврядування; децентралізація; повноваження органів влади; виконавча влада; ЄС; Україна; система органів влади; реформування.

Вступ

Ефективний розподіл державної влади, у контексті сучасного глобалізаційного суспільства, є надзвичайно важливим чинником, який визначає здатність держав до існування в умовах сучасності, тобто в умовах постійного культурного обміну, економічної, політичної та соціальної інтеграції держав світу. Особливої уваги, у цьому контексті, заслуговує розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Це пов'язано з постійним ускладненням соціальних процесів щодо взаємовідносин між населенням та владою, широким охопленням різноманітних сфер людської діяльності державним регулюванням різних рівнів управління. Продуктивне функціонування виконавчої влади та місцевого самоврядування дасть змогу повною мірою мобілізувати економічні, політичні та соціальні сфери держави, максимально реалізувати людський ресурс держави, що допоможе економічному розвитку регіонів, появі нових кваліфікованих кадрів та покращенню якості життя населення. Усі наведені вище тези є актуальними й для України, як держави, котра перебуває в непростій політико-економічній ситуації через широкомасштабний військовий конфлікт, масштабні законодавчі та суспільні трансформації задля інтеграції у простір ЄС. Чинником, який може

полегшити процес і методологію реформування розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, є досвід її політичних та економічних партнерів. Особливо цінним у цьому разі є досвід держав-членів Європейського Союзу, до складу якого Україна активно інтегрується. Тому задля реформування українського національного правового механізму розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування варто дослідити теоретичний та практичний досвід держав ЄС у цій галузі.

Об'єкт дослідження – функціонування систем органів влади у країнах Європейського Союзу.

Предмет дослідження – практика розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування у країнах ЄС.

Мета роботи – аналіз теоретичних підходів та досвіду держав ЄС в розмежуванні повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в контексті децентралізаційних процесів ЄС, їх специфіки та особливостей.

Для досягнення зазначеної мети визначено такі основні завдання дослідження:

- Проаналізувати теоретичну та нормативну основу, на якій базується концепція та правовий механізм розмежування повноважень між органами виконавчої вла-

Інформація про авторів:

Шелест Юрій Ростиславович, аспірант. Email: yuriy.shelest@nltu.edu.ua; <https://orcid.org/0009-0000-1807-1307>

Цитування за ДСТУ: Шелест Ю. Р. Розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в контексті процесів децентралізації в ЄС. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 1/2(78/79). Львів: НЛТУ України, 2024. С. 90-95.

Citation APA: Shelest Yu. R. (2024). Separation of powers between executive and local governments in the context of decentralization processes in the EU. *Efficiency of public administration*, 1/2(78/79), 90–95. <https://doi.org/10.36930/507814>

ди та органами місцевого самоврядування в державах ЄС;

- Дослідити законодавство держав-членів ЄС;

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні аспекти децентралізації, розподілу повноважень між органами виконавчої влади та місцевим самоврядуванням досліджувало багато вітчизняних та іноземних науковців, зокрема: Т.О. Карабін, В.Ф. Роман, P.J. Camões, B.C. Smith, C. Dick-Sagoe, W.E. Oates, J. Nemes, S de Vries M. та інші. Проте в контексті цього дослідження доцільно зосередити більше уваги на праці науковців з держав-членів ЄС, а також суміжних теоретиків. Це потрібно для того, щоб повніше розкрити досвід ЄС у розмежуванні повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Також повноцінно розкрити тематику цього дослідження сприятимуть законодавство держав-членів ЄС та статистичні дані органів ЄС.

Методи та інформаційна база дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові методи пізнання, а саме: аналізу, синтезу, теоретичного узагальнення для окреслення предметного поля дослідження, розподілу його на складові, вивчення окремих елементів та виявлення причинно-наслідкових зв'язків. Також використано емпіричні методи статистичного аналізу для дослідження та інтерпретації фактичних даних і табличний метод для наочної їх демонстрації. Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, законодавчі та нормативні акти, зокрема держав-членів ЄС, офіційні веб-сайти організацій, їх звіти та статистичні дані.

Результати дослідження та їх обговорення / Research results and their discussion

Концепція розподілу повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування є частиною управлінсько-правового механізму стримування і противаг. Цей механізм є принципом державного управління, відповідно до якого владу поділяють на три, незалежні одна від одної, гілки влади. Традиційно прийнято вважати, що владу потрібно поділяти на: судову, законодавчу та виконавчу гілки. Проте часто, як окрему від цих трьох гілок, виділяють місцеве самоврядування, як особливу форму реалізації влади. У контексті права держав-членів ЄС, задля уникнення колізій, пов'язаних з розподілом повноважень між виконавчою владою та місцевим самоврядуванням, застосовують механізми й принципи, так званої, децентралізації [10].

Децентралізація, своєю чергою, є концепцією передачі владних повноважень та функцій від центрального рівня управління до місцевих органів самоврядування. Як правова та управлінська концепція, децентралізація є доволі широкою за своїм змістом. Залежно від правової системи та форми управління в державі, навіть визначення цього поняття може відрізнятися. Проте в контексті правової системи держав ЄС, в основному, використовується наведене вище визначення. Також децентралізацію поділяють на різні види залежно від сфери їх застосування [11]. У правовій та управлінській теорії держав ЄС виділяють такі основні види децентралізації: політична (передача політичних повноважень від центрального рівня до місцевих органів самоврядування), адміністративна (передача адміністративних повнова-

жень та функцій від центрального рівня до місцевих органів влади) та фінансова (передача місцевим органам влади права збирання та управління фінансовими ресурсами, такими як податки) [1]. Далі варто охарактеризувати кожен з цих видів дещо детальніше.

Суть децентралізації, яка полягає в передачі політичних повноважень, базується на ідеї того, що органи місцевого самоврядування повинні мати більше повноважень задля ефективнішого розвитку громад через активізацію політичної взаємодії населення громади з місцевою владою [8]. Політична децентралізація реалізується через проведення такого переліку заходів:

- Вилучення у центральної влади повноважень з призначення державних службовців на місцевому рівні (мери, сільські голови тощо);
- Створення місцевих представницьких органів, які матимуть повноваження ухвалювати законодавчі акти локального характеру;
- Надання місцевому самоврядуванню права самостійно обирати осіб, які будуть обіймати ті чи інші локальні державні посади;
- Забезпечення можливості місцевому самоврядуванню більше залучати населення до політичного життя громади через можливість вибору своїх представників, участь у місцевих обговореннях та ухваленні рішень тощо [8].

З наведеного вище можна зробити висновок щодо сутності політичної децентралізації. Вона спрямована передусім на створення локального механізму, який давав би змогу місцевому населенню реалізувати свої демократичні права та свободи через можливість призначати тих чи інших осіб на місцеві державні посади шляхом виборів тощо.

Водночас дещо схожу сутність має адміністративна децентралізація, проте вона спрямована на створення механізму, який надавав би місцевим громадам більше повноважень не тільки у політичній сфері, але й у сферах надання адміністративних послуг, організації культурного життя, охорони здоров'я тощо. Враховуючи це, можна зрозуміти, що за своїм обсягом вона є дещо більшою, ніж політична [1, 8]. Своєю чергою, адміністративна децентралізація має декілька основних типів, а саме:

- Деконцентрація;
- Делегування;
- Деволюція;
- Відчуження [3].

Задля чіткішого аналізу сутності адміністративної децентралізації кожен з цих типів варто розглянути дещо детальніше.

Деконцентрація полягає у передачі адміністративних повноважень та функцій від центрального уряду до місцевих громад. При цьому місцеві громади зберігатимуть законодавчу залежність від центрального уряду. Фактично кінцевою метою цього виду адміністративної децентралізації є підвищення ефективності управління та забезпечення більшої оперативності в реагуванні на місцеві потреби та проблеми, залишаючи при цьому значний рівень контролю та координації з центральним урядом.

Делегування, як тип адміністративної децентралізації, проявляється через делегування центральним урядом відповідальності за ухвалення рішень та виконання державних функцій напівавтономним організаціям че-

рез делегування. Такі організації, які не повністю контролюються центральним урядом, але в кінцевому підсумку підзвітні йому, отримують від уряду делеговані повноваження. Цей процес може відбуватися під час створення державних підприємств або корпорацій, житлових управлінь, транспортних органів, округів спеціальних послуг, корпорацій регіонального розвитку або підрозділів, що реалізують спеціальні проекти. Зазвичай ці організації мають значну автономію в ухваленні рішень, можуть бути звільнені від обмежень щодо штату державних службовців і мати право стягувати плату за послуги безпосередньо з користувачів.

Деволюція, як тип адміністративної децентралізації, реалізується через передачу центральним урядом повноважень щодо ухвалення рішень, фінансів та управління умовно автономним одиницям місцевого самоврядування з корпоративним статусом. Фактично деволюція передбачає перехід відповідальності за надання адміністративних послуг до місцевих громад, які обирають своїх мерів та представників, отримують власні доходи і мають незалежні повноваження ухвалювати інвестиційні рішення. Під час реалізації такого типу адміністративної децентралізації органи місцевого самоврядування мають чіткі та законодавчо визнані внутрішньотериторіальні кордони, в межах яких вони виконують публічні функції [3].

Окремо варто зазначити основні відмінності між делегуванням та деволюцією, оскільки вони мають деякі схожі риси. Основна різниця між делегуванням та деволюцією полягає в характері передачі повноважень та рівні автономії, яку отримують органи місцевого самоврядування. При делегуванні місцевому самоврядуванню передається обмежений обсяг повноважень, які виконуються під контролем центрального уряду, водночас він несе основну відповідальність за дії місцевого самоврядування. У разі з деволюцією центральний уряд надає максимально широкий спектр повноважень місцевому самоврядуванню, але відповідальність за його дії він не несе. Крім того, контроль над діяльністю місцевого самоврядування є істотно меншим.

Отже, розкривши суть типів адміністративної децентралізації можна зробити висновки щодо дій та умов, за яких вона може бути досягнена. Отже, досягнення високого рівня адміністративної децентралізації відбувається в таких випадках:

- Передача центральним урядом більших повноважень місцевому самоврядуванню;
- Визначення чітких територіальних меж, на які поширюються повноваження тієї чи іншої місцевої громади;
- Надання місцевому самоврядуванню можливості власної політики в соціальній, культурній та інших сферах тощо.

Останнім видом децентралізації, який реалізують держави-члени ЄС, є фінансова (або фінансова) децентралізація. Фінансова децентралізація – це процес передачі повноважень місцевому самоврядуванню з управління економічними та фінансовими ресурсами. Такі повноваження охоплюють можливість місцевих громад оперувати податками та зборами, які акумулюються у їх територіальних межах. Фінансова децентралізація покликана сприяти створенню механізмів для ефективного використання фінансових ресурсів на місцевому рівні. Завдяки їй органи місцевого самоврядування зможуть самостійно вирішувати, як витратити кошти на

потреби їх громад [7]. Перелік дій, завдяки якому може бути досягнуто фінансової децентралізації, можна сформулювати так:

- Надання місцевим громадам повноважень щодо використання частини податків та зборів на власні локальні потреби;
- Створення нових фінансових інструментів, які покращували б розвиток місцевих громад (наприклад грантів);
- Створення дотаційних механізмів, які давали б змогу виділяти кошти громадам, які економічно є менш розвиненими, ніж інші, задля забезпечення рівномірного та стабільного розвитку регіонів тощо [7].

Окрім наведених вище видів децентралізації виділяють й інші, як-то економічна, екологічна, ринкова тощо [1]. Проте, в контексті права держав-членів ЄС, як згадувалося раніше, базовими видами визначаються вже проаналізовані політична, адміністративна та фінансова (фінансова) децентралізації. Проаналізувавши сутність цих видів децентралізації постає питання оцінювання рівня їх реалізації в державах, які входять до складу ЄС. Для того, щоб визначити та оцінити рівень децентралізації серед членів ЄС, існує так званий Комітет регіонів [2].

Комітет регіонів ЄС є консультативним органом союзу, який висловлює думку місцевих і регіональних органів влади, а також надає певні рекомендації державам-членам щодо покращення ефективності їх функціонування та вирішення наявних проблем з місцевим самоврядуванням. До складу цього консультативного органу входять представники різноманітних органів місцевого самоврядування, які призначаються Радою ЄС, за рекомендаціями держав-членів. Повноваження певного складу комісії визначаються терміном у 5 років. Самі ж консультації з цим органом для держав-членів є обов'язковими. Фактично ЄС створює спеціалізований механізм, який не тільки захищав би право регіонів на місцеве самоврядування, але й допомагав покращувати ефективність функціонування державного ладу держав-членів [5]. Задля оцінювання рівня децентралізації у держав-членів ЄС, а також виявлення наявних проблем у місцевого самоврядування в різних частинах союзу, було створено, так званий індекс децентралізації.

Індекс децентралізації є інструментом для оцінювання та порівняння рівня децентралізації в державах-членах. Цей індекс враховує різні аспекти децентралізації, такі як обсяг повноважень органів місцевого самоврядування, їх фінансову самостійність та політичну активність, а також багато інших чинників, що впливають на розподіл влади та відповідальності між центральним та локальним рівнями управління [4]. По суті індекс децентралізації ЄС допомагає аналізувати тенденції у децентралізації в Європейському Союзі та визначати кращі практики управління. "Н Індекс децентралізації" характеризує держави за такими критеріями: фінансова децентралізація (співвідношення коефіцієнта витрат та коефіцієнта доходів, а також рівень автономності доходів), адміністративна децентралізація (делегування повноважень органам місцевого самоврядування, наявність людських ресурсів та ступінь контролю місцевого самоврядування органами влади) та політична децентралізація (правова основа принципу самоврядування, представництво місцевого самоврядування на національному рівні, здатність місцевого самоврядування

впливати на законодавство та політику органів вищого рівня, ступінь, до якого органи місцевого самоврядування встановлюють і підтримують прямі відносини з установами ЄС) [2]. Для розкриття тематики дослідження варто детальніше оглянути показники цього індексу за державами (таблиця). Завдяки цьому можна

буде оглянути приклади того, як реалізується ефективне децентралізоване місцеве самоврядування, яке відокремлено повноваженнями від органів виконавчої влади. Для аналізу було відібрано деякі з держав ЄС, котрі займають найвищі позиції в індексі, а також декілька, які займають найнижчі [2].

Таблиця. Показники індексу децентралізації для деяких країн ЄС

Країна	Рівень фінансової децентралізації	Рівень адміністративної децентралізації	Рівень політичної децентралізації	Місце в індексі
Німеччина	3/3	2/3	2,5/3	1
Латвія	2,7	2,2	2,5	2
Швеція	3	2,3	1,8	4
Словаччина	0,3	1,6	1,6	24
Кіпр	0,7	0,8	1,8	25
Ірландія	0,7	0,6	1,2	27

Отже, на основі даних таблиці можна зробити висновки щодо того які держави мають ефективніше децентралізоване місцеве самоврядування та максимально чітко розмежовують його повноваження з органами виконавчої влади. Перші місця посідають держави, які розвивають та впроваджують ефективну систему місцевого самоврядування, забезпечуючи широкі повноваження та автономію місцевим органам влади, а також створюючи окремі адміністративні одиниці з різним рівнем субнаціонального управління (Німеччина, Латвія та Швеція). Варто зазначити, що Німеччина, яка є першою відповідно до індексу, є федеративною державою й у федераціях частішим є високий рівень децентралізації, беручи до уваги природу федералізації як такої. Однак значна частина держав, які мають високий рівень децентралізації, є унітарними (Латвія, Данія та Швеція). Водночас держави з більш централізованою владною вертикаллю та меншим обсягом повноважень на місцевому рівні займають нижчі позиції (Словаччина, Кіпр та Ірландія). Держави, які посідають останні місця в рейтингу, мають деяку проблематику, яка частково або повністю відсутня у держав, які посідають перші місця. Це пов'язано власне з недостатньою децентралізованістю владної вертикалі [6].

Низький рівень децентралізації може призвести до низки негативних наслідків. Передусім нівелюється будь-яке врахування потреб та інтересів регіонів і місцевих громад. Оскільки влада зосереджена тільки на центральному рівні, вона не здатна ефективно реагувати на проблеми різних місцевих громад. Разом з тим така система обмежує можливості інновацій та покращень на місцевому рівні. Без відповідних повноважень та ресурсів органи місцевого самоврядування не зможуть реалізовувати нові технічні, управлінські чи політичні механізми, які могли б покращити якість життя населення громад. Також така система може призводити до нівелювання або погіршення якості демократичних процесів. Вузький обсяг повноважень у органів місцевого самоврядування може призвести до відчуження громадян від політичного процесу та зниження їхньої участі в управлінні. Нарешті, мінімально децентралізована владна вертикаль може сприяти зростанню корупції. Коли влада централізована, це може створити сприятливі умови для корупційних схем, оскільки влада концентрується у вузького кола осіб, тому важливі для регіонів рішення можуть ухвалюватися виключно на центральному рівні.

Тож підсумовуючи, для створення ефективного місцевого самоврядування на державному рівні потрібно провести такі переліки заходів законодавчого та політичного характеру:

- Надання широкого обсягу повноважень для органів місцевого самоврядування;
- Забезпечення місцевого самоврядування можливістю розпоряджатися власними фінансовими ресурсами;
- Реалізувати можливість активізувати політико-демократичні процеси на місцевому рівні;
- Забезпечити прозорість та відкритість в ухваленні рішень на місцевому рівні;
- Не обмежувати доступ до публічної інформації;
- Забезпечення органів місцевого самоврядування ресурсами, які необхідні для виконання їх функцій та реалізації повноважень.

Визначивши та проаналізувавши децентралізацію та її види як концепцію розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, в державах ЄС, через проведення заходів з децентралізації варто оглянути безпосередньо правову основу проведення такого розмежування. У праві ЄС існує велика кількість нормативно-правових актів, які так чи інакше регулюють діяльність органів виконавчої влади або місцевого самоврядування, а також розмежування повноважень між ними. До таких актів належать директиви, резолюції, а також безпосередньо національні законодавства держав-членів ЄС. Проте основним універсальним правовим документом, який вирішував би питання розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, є Європейська хартія місцевого самоврядування.

Європейську хартію місцевого самоврядування було створено з метою визначення основних принципів та механізмів функціонування місцевого самоврядування в державах-членах Ради Європи. Саме в цьому документі зафіксовано положення щодо децентралізації, як теоретичної основи, на якій повинно базуватися та функціонувати місцеве самоврядування.

Через те, що Хартія фіксує основні принципи місцевого самоврядування, більшість нормативно-правових актів ЄС, які стосуються цього питання, так чи інакше базуються на її нормах. Відповідно проаналізувавши її положення, можна зробити висновки щодо правового механізму розмежування повноважень між органами виконавчої влади та місцевим самоврядуванням. Так, наприклад ст. 4 цього документа, визначає, що: "Повноваження, якими наділяються органи місцевого самовряду-

вання, як правило, мають бути повними і виключними. Вони не можуть скасовуватися чи обмежуватися іншим, центральним або регіональним органом, якщо це не передбачене законом" [9]. Отже, насамперед, можна зрозуміти, що розмежування повноважень повинно відбуватися на основі виключності повноважень тих чи інших державних органів. Тобто випадки, коли органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади мають спільні повноваження, не є припустимими. Це обґрунтовується тим, що в такому разі буде порушено злагоду та ефективну роботу цих державних органів [9].

Отже, основним принципом у розмежуванні повноважень наведених вище органів є принцип виключності. Проте постає питання, як повинні взаємодіяти місцеве самоврядування та виконавча влада, не претендуючи на повноваження одне одного. Відповідь на це питання можна знайти у преамбулі хартії, яка визначає принципи функціонування місцевого самоврядування. Відповідно до преамбули, окрім принципу виключності, можна визначити такі принципи, відповідно до яких повинен відбуватися розподіл повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування:

- Принцип субсидиарності (ухвалення рішень та виконання завдань варто здійснювати на максимально локальному рівні, де це можливо)
- Принцип локалізації (міське самоврядування повинне мати повноваження лише щодо діяльності на чітко визначених територіальних межах);
- Принцип контролю (органи виконавчої влади можуть проводити моніторинг діяльності органів місцевого самоврядування, проте не посягати на їх повноваження).

Висновки

Попри те, що проблема розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади досі не вирішена в більшості держав ЄС, Україна може перейняти для себе значний корисний досвід у вирішенні цієї проблеми. Так, наприклад, можна сформулювати перелік дій, який варто виконати задля чіткого розмежування повноважень цих органів. Визначення виключних повноважень для обох видів органів, застосування принципу локалізації відносно місцевого самоврядування, створення механізму контролю з непосягання на права та повноваження місцевого самоврядування, розподіл повноважень залежно від масштабу тих чи інших питань та реформування національного законодавства в адміністративній та конституційній галузях можуть стати найбільш ефективними та

важливими управлінськими практиками, які варто перейняти українському законодавству. Навіть враховуючи масштаб проблеми на досвіді окремих держав-членів ЄС можна зрозуміти, що вона піддається вирішенню. Задля ліквідації цієї проблеми надзвичайно важливо проводити консультації та співпрацю з державами, які вже досягли чіткого рівня розмежування повноважень між обома видами державних органів, як-то Німеччина, Латвія та Чехія. Разом з тим проблематику розподілу повноважень поступово вирішуватиме інтеграція України до ЄС через вже наявну широку нормативно-правову базу, відповідно до якої вона буде реформувати своє національне законодавство.

Список використаної літератури

1. Camões, P. J. (2020). Types of decentralization and governance: Evidence from across the world. *Journal of Public Affairs*. <https://doi.org/10.1002/pa.2435>
2. Decentralization Index (2023). European committee of the regions. URL: <https://portal.cor.europa.eu/divisionpowers/Pages/Decentralization-Index.aspx>
3. Dick-Sagoe C. (2020). Decentralization for improving the provision of public services in developing countries: A critical review. *Cogent Economics & Finance*, 8(1), 1804036. <https://doi.org/10.1080/23322039.2020.1804036>
4. Harguindéguy J.-B. P., Cole A., Pasquier R. (2019). The variety of decentralization indexes: A review of the literature. *Regional & Federal Studies*, 31, 185-208. <https://doi.org/10.1080/13597566.2019.1566126>
5. Loughlin, J. (1996). Representing regions in Europe: The committee of the regions. *Regional & Federal Studies*, 6(2), 147-165. <https://doi.org/10.1080/13597569608420973>
6. Nemec J., S de Vries M. (2015). Local Government Structure and Capacities in Europe. *Public Policy And Administration*, 14(3). <https://doi.org/10.5755/j01.ppa.14.3.13434>
7. Oates, Wallace E. (2008). CHAPTER On the theory and practice of fiscal decentralization." *Inst. Found. Public Financ. Econ. Leg. Perspect* 165, 3-61.
8. Smith, Brian C. (2023). Decentralization: the territorial dimension of the state. Taylor & Francis.
9. Верховна Рада України (1985). Європейська хартія місцевого самоврядування. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
10. Карабін, Т. О. (2016). Розподіл повноважень публічної адміністрації (доктринальний Адміністративно-правовий аналіз). ResearchGate. URL: <https://www.researchgate.net/publication/367272365>.
11. Роман, В. Ф. (2014). Особливості децентралізації та деконцентрації влади: теоретичний аспект. Ефективність державного управління, 38, 92-98.

Yu. R. Shelest

Ukrainian National Forestry University, Lviv, Ukraine

SEPARATION OF POWERS BETWEEN EXECUTIVE AND LOCAL GOVERNMENTS IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION PROCESSES IN THE EU

Introduction. Statement of the problem. Successful implementation of the most effective experience of other countries ensures positive tendencies in the separation of powers between executive and local governments.

Relevance of the study. The effective distribution of state power in the context of a modern globalized society is an extremely important factor that determines the suitability of states for effective functioning in the modern world. In this context, the separation of powers between executive authorities and local governments deserves special attention. This is due to the wide coverage of various spheres of human activity by powers of respective authorities. The productive functioning of the executive and local government allows to fully utilize the economic, political and social potentials of the state. In addition, it will maximize the use of the state's human resource, which can lead to economic development of the regions, the emergence of new qualified personnel and improvement of the quality of life of the population. All of the above theses are also relevant for Ukraine, as a country that is in a difficult political and economic situation due to a large-scale military conflict and ongoing legislative and social transformations for integration into the EU.

Materials and Methods. In the course of the study, general scientific methods of cognition were used, namely: analysis, synthesis, theoretical generalization. The research base are articles and monographs of domestic and foreign scientists. In addition, statistical data was analyzed and reviewed.

Analysis of Literary Sources. The theoretical aspects of decentralization and the distribution of powers between executive authorities and local government have been studied by a significant number of domestic scholars, including Karabin T.O., Roman V.F. and many others. However, in the context of this study, focus has been shifted to the works of scholars from EU member states. This is necessary in order to fully reveal the EU experience in the separation of powers between executive authorities and local governments. The statistical data of the EU authorities will also allow to fully highlight the topic of this study.

Result. Defining exclusive powers for both types of bodies, applying the principle of localization to local government, creating a controlling mechanism for non-infringement on the rights and powers of local government, distributing powers depending on the scale of certain issues, and reforming national legislation in the administrative and constitutional spheres can become the most effective and important management practices that Ukrainian legislation should adopt.

Conclusion. Despite the fact that the problem of the division of powers between local governments and executive authorities has not yet been resolved in most EU countries, Ukraine can learn from the experience of other countries in solving this problem. Even taking into account the scale of the problem, the experience of some EU member states shows that it can be improved significantly.

Keywords: local government; decentralization; executive authorities; EU; Ukraine; separation of powers.